

Igl Cor da project sut la bitgeta da Christian Clucker, rinforzo digl cor Incantanti, â incanto igl numerus auditori an gliendasgis Tschuntgesmas an la baselgia d’Andeer.

FOTO ANNA LAURA KLUCKER

La Val Schons e stada incantada

Tschuntgesmas e la feasta digl intgànt. An gliendasgis da que firo e’l vagnieu incanto igl grànd auditori an baselgia refurmada ad Andeer digl tgànt digl Cor da project a digl cor Incantanti, manos amadus da Christian Klucker.

BARTOLOME TSCHARNER/FMR

Ànc mena â’gl do egn cor da valada an Schons cun tàntas cantaduras a cantadurs. Igl e d’an-graztgear surtut agl dirigent oriund d’Andeer, *Christian Klucker*, ca que Cor da project e vagnieu a strada. Parquegl â’l igl project survagnieu igl num «Rischs», anavos a las rischs. El â lantscho quel ansemel cuagl premuro parsura da la Cuminànza Culturala Val Schons (CCVS), *Andrea Cantieni*.

Egn’enorma sorpresa

L’ideia da realisar que project cun cantadurs voluntaris par cantar canzùns rumàntschas digls cumponists da Schons Tumasch Dolf, Benedetg Dolf, Curò Mani a Christoph Cajöri e naschida avànt egn on. Igl cor da giuvenils Incantanti veva alura concludieu igl sieus tgomp da Tschuntgesmas cun egn pintg concert. «A la fegn da quel â’l igl dirigent anvido igl auditori da sameter an las retschas digls giuvens cantadurs a d’amprender cun els egna canzùn da Tumasch Dolf», saragorda Andrea Cantieni. Suainter quell’experientzga incantevla segi naschida l’ideia da stgafir egn cor da project. Quel e alura vagnieu publitgieu l’antscheata da quest on. «Jou ve getg, c’igl fussi bi d’aver aschi 10 -12 del», eara la fegnamira da Christian Klucker. Mo rivadas en prest 100 anunztgas, ad passa 80 àn la finala sarimno a las tschentg provas par amprender las otg canzùns. Quegl eara egn’enorma sorpresa tànt pigl dirigent sco ear pigl organisatur. «Par me e quegl egn grànd tschincetg», gi Christian Klucker, satisfatg a spusso, suainter igls dus concerts da gliendasgis Tschuntgesmas. Mo cun que project singular â’l el surtut fatg egn grànd regal agls passa 360 auditurs c’an fulano duas geadas la baselgia d’Andeer.

Exerzezis virtuals

Egna tala prestaziùn pretenda bùna preparaziùn a blear angaschamaint digl dirigent, da cantaduras a cantadurs. A quels â’l el tarmess las notas via internet, las registraziùns da mintga vusch ad igls texts an scartira fonetica par quels ca san betga rumàntsch, ascheia ca mintgegn/a â gieu l’ocasiùn da preparar las canzùns avànt las provas. «Quegl e ear vagnieu fatg, ad igl e sto egn’enorm agid, ca mintgegn/a pudeva tarlar la sia vusch a cantar quella an sia stiva», loda Andrea Cantieni la grànda lavur preparatorica digl dirigent. Ascheia segi’gl sto pus-

«Cur ca jou ve vieu la publicaziùn, ve jou dezidieu imediat da sapartizipar par cantar quellas bealas canzùns rumàntschas.»

Regina Cantieni, Basileia

sevel da samtgear igl concert me an tschentg provas. «Mo quellas en stadas zund intensivas», aschunta el. Dantànt ear zund fritgevas, savund la rancunaschientscha digls auditurs cun fervents aplaus.

Que project â betga me animo cantadurs da la valada, mobagn ear anzaquànts ca statan dantànt utro a tals ca levan amprender da cantar canzùns rumàntschas. «Cur ca jou ve vieu la publicaziùn, ve jou dezidieu imediat da sapartizipar par cantar quellas bealas canzùns rumàntschas digls cumponists da Schons, parquegl ca quegl e musica digl cor a pigl cor», gi *Regina Cantieni* c’e rivada se da Basileia par far part da que tgànt. Que ampundimaint gli vegi dantànt do energiea a cuntantientscha. «Quegl dariva digl plascher ca tuts darasavan durànt las provas. Quel eara d’ancorscher davent digl amprem tact», aschunta ella tut cuntainta.

Egn beal matg da canzùns da Schons

Legro spezialmeing â’gl ear igl parsura da la CCVS, c’igl e sto pliras scularas a dirigents d’oters cors a tals c’an sapartizipar digl project cantic c’â mess agl zenter las cumposiziùns da Tumasch a Bendetg Dolf a Curò Mani-Vital.

Evidaint c’igl concert â antschieg cuagl himini da Schons «La Patria», cumponieu da Tumasch, savund egn text oriundameing surmiran. Gea cun quella canzùn â’l igl cor parschuedieu igl auditori, gli mussànd c’igl sieus tgànt segi «aschi fearm sco igl Pez Curvér», ad aschi fegn «sco egna stéla gest curdada», savund egn vears da la savunda canzùn «Libi», egna da las davosas canzùns ca Benedetg Dolf veva scret. Ella e vagnida cantada cun egn’atmosfera festiva an ragurdànza digl cumponist ca veva ànc igl davos giavisch da puder ir a visitar igl careztgieu Libi.

A Christian Klucker e’gl gartagieu d’exprimer cuagl tgànt igls zund diferaints caracters a las diferaintas atmosferas decantadas an las otg cumposiziùns digls quater cumponists da mintga me egn’otra generaziùn, sco an la canzùn digl emigro «Agl iester», cumponida da Curò Mani, ca lascha ancrescher par la patria a tarmeta salids cun l’irundeala. Quels santimaints divers en saculmino «Allas steilas», egna da las ple bealas canzùns rumàntschas da Tumasch Dolf ad interpretada cun fetg grànd santimaint digl dirigent ad atenziùn admirevla digl cor.

Durànt dus intervals â *Chasper Pult* preschanto igl project ad igls tres cumponists manzunos, igls quals el â undro raquintànd da maniera divertevla anzaquànts fatgs ad anecdotas da lur veta.

Igls Incantanti àn mido igl tient

Cun «La Strada» da Christoph Cajöri àni procuro par egna midada digl tient, surtut cun sieus refrain influenzo da canzùns popularas talianas. La fegn da la producziùn digl cor da project cun duas canzùns da Tumasch â impressiuno igl public c’â rancunaschieu la sia grànda prestaziùn cun egn fervent aplaus.

Igl tozel canzùns cantadadas digl ensemble musical Incantanti àn do egna beala vieulta agl concert a procuro par egn giodimaint tut aparti, cantànd anzaquàntas agl stil da potpourri sainza interrupziùns. Cun quegl â Incantanti do l’antscheata da lur turnea da concerts ca savunda agl curs da questa stad an tut las regiùns linguisticas svizras a schegna igl atun a Mesoc. Las cumposiziùns zund vivas da Curò Mani paran da plascher a las giuvnas cantaduras a cantadurs, surtut igl «Tgasper catschadur» â svaglieu dalezgta. Ear igl cumponist â samusso zund impressiuno suainter igl concert. «Ign bada la grànda lavur da scolaziùn c’â purto egn exzelent resultat. I àn canto aschi bagn, c’i maretan igls predicats «impressiunànt a cumuntànd», peia la ple òlta distincziùn», giuditgescha Mani igls Incantanti c’an fito igl concert cun pretensiusas canzùns da Benedetg Dolf c’an mademameing cato l’admiraziùn digl public c’â giudieu igls suplemaints.

Ear igl parsura da la CCVS Andrea Cantieni â samusso satisfatg, igl segi gartagieu da realisar cun que cor da promover igl rumàntsch a la cuminànza an la valada, tuts entusiasmos ad incantos da las frestgas vuschs a lur passiùn pigl tgànt.

IL TGIT SUTSILVAN

REGION VIAMALA

Approvà quints annuals e reelegì cumissiun da gestiun

A chaschun da sia sesida dals 15 da matg 2024 ha la conferenza da las presidentas e dals presidents da las 19 vischnancas da la regiun Viamala discutà projects regiunals e tractà las fatschentas statutaras. Sco quai ch’i ha num en ina communicaziun, èn vegnids approvads unanimamain il preventiv da la Scola da musica Viamala 2024/2025 sco er il quint annual da la regiun Viamala 2023. Il rapport da gestiun 2023 è publitgà a partir d’immediat er sin la pagina d’internet. Per in’ulteriura perioda d’uffizi da quatter onns èn vegnids engaschads ils commembers da la cumissiun da gestiun: *Michael Marugg*, *Arno Lombardini* e *Philipp Hugentobler*. Igl è vegnì orientà davart la planisaziun directiva, davart l’urari 2025 e davart la reelecziun dal notar regiunal *Jürg Obrist*. (cdm/fmr)

CMS

Radunanza generala

Venderdi, ils 7 da zercladur 2024 envida la Corporaziun Muntogna da Schons (CMS) a la radunanza generala. Sco quai ch’i resulta ord l’invitaziun da la CMS vegn sper il rapport annual ed il quint infurmà davart l’economia d’alp, il sector da selvicultura ed ulteriurs differents projects. Plinavant vegn decidì davart in credit per igl pre-project «Nesslaboda». La radunanza ha lieu ils 7 da zercladur 2024 en il Capricorns a Vargistagn. (cdm/fmr)

CAZAS

Persuna blessada suenter accident

Dumengia suentermezdi hai dà in accident sin la via industriala a Riòlta sut. Il manischunz è vegnì blessà. Sco quai che la Polizia chantunala dal Grischun communitgescha, charrava l’autist da 19 onns e sia cunautista d’in areal da firma direcziun via industriala. Pervi da la ferma acceleraziun è il vehichel glischnà, uschia ch’el ha traversà il vial oppost ed è la finala collidà en in edifizì. L’automobilist è vegnì blessà e transferì cun REGA en il spital chantunal a Cuir. Igl è vegnida ordinada ina prova da saun e d’urin. La cunautista percunter è restada senza blessuras ed è vegnida tgrada da l’ambulanza da l’ospital da Tusaun. Il vehichel donnegià è vegnì segirà ad interim. La polizia chantunala dal Grischun sclerescha l’andament exact e las circumstanzas da l’accident. (cdm/fmr)

A Cazas ha in automobilist da 19 onns chaschunà in accident personal. Il autist è sa blessà. Ses auto è vegnì donnegià fermamain.

FOTO MAD

VALRAGN

Radunanza communalaprova credit da set milliuns

La radunanza communal da Valragh da venderdi passà vul ina lescha da parcar. La suprastanza ha survegnì l’incumbensa da preparar la basa per la lescha che duai definir nua ch’i vegn pretendì taxas da parcar en vischnanca. Nagin basegn na vesan ils da Valragh per ina lescha da polizia. Quella avess tranter auter definì las multas per surpassaments pitschens.

La radunanza communal ha plinavant approvà il quint annual che serra cun in plus da radund in milliun francs. Er approvà è vegnì in credit da bunamain set milliuns francs per bajegiar 15 emprimas abitaziuns a Spleia. (rrr/fmr)

Agì «Tgit sutsilvan» dat la redacziùn da la FMR eanda par eanda egn sguard sen pintgas a gràndas novitads or digl teritori sutsilvan. La FMR selecziunescha a redegà quels texts a publitgescha els an La Quotidiana.

IL TGIT SUTSILVAN

GLAS

Spassageada cun Rita Juon

Igls 7 da satember, a las 10.15 parta la spassageada literara cun l'autura da romans criminals *Rita Juon* davent digl Pass da Glas. Agl curs da quella spassageada vean Rita Juon a preliger passadis digl sieus ampren cudesch «Tod am Piz Beverin». El-la vean ear a dar investa an la sia lavur sco autura. Quella spassageada vean organisada da cuminànza cun l'organisaziùn «Sendas Grischùnas». (fmr/bt)

ZIRÀN

Sustegn finanziaial pigl palantschieu sura da la baselgia San Martin Ziràn

La regenza â garantieu a la fundaziùn pigl palantschieu sura da la baselgia da Ziràn (parvenda evangelica reformada Ziràn-Muntogna da Schons) egna contribuziùn cantunala da maximalmeing 172'000 frànchs. La contribuziùn e previda par igl plan da tgira 2024–2026 digl palantschieu sura da maletgs romantics da la baselgia evangelica San Martin a Ziràn. Igls custs totals pigl plan da tgira da tres ons fan ca. 430'000 frànchs, communitescha la regenza. Igl palantschieu sura romanico da la baselgia evangelica San Martin e igl palantschieu sura da len figurativ igl ple vegl da l'art oczidentala c'e mantanieu quasi cumpletameing. Igl palantschieu sura cun maletgs datescha digl on 1114 a cunsista tut an tut da 153 quaders singuls an calur c'en zircumdos da roms cun musters. An conex cun quest plan da tgira par controlar a par scuvrir a tains prozess nuschevels ve da las tavlas digl palantschieu sura da maletgs sco ear ve da las picturas muralas, vignan restoraturas a restoratur a registrar igl stadi, a quegl digls 2024 antocen igls 2026. Igl e obligatoricameing nezessari da controlar a d'observar cuntinuadameing quest bagn cultural unic. (cdm/fmr/ste)

CUIRA/TUSÀN

La Stimmwerkbande anquiera novas vuschs

FOTO MAD

Cumbagn c'igl on da scola â antschie, e'gl ânc betga megna tard da far egn'amproma dad ir a cantar cun la Stimmwerkbande, la scola da tgant agl Grischùn c'e uss ear preschainta a Tusàn. La squadra da quella la scola da tgant e numnadameing a la tscheartga da novas vuschs. An que conex porscha ella egn gi da d'exerzezi gratuit, igls 9 da satember a Tusàn ad igls 10 da setember a Cuira. Quella purschida sadreza ad unfants a giuvenils c'ân plascher da cantar a saltar a da far vieadis musicals da cuminànza cun oters.

Evenimaints a mumaints nunamblidevels

Igl intent da la scola da tgant Stimmwerkbande e'gl da far tschafen a plascher agls unfants cun cantar a saltar a da preschantar lur program sen tribuna. Graztga a la scolaziùn fundada amprendan igls sculars davent da l'amprema antocen la tearza classa superiura da far diever da lur vusch a d'ampunder lur tgierp da maniera adatada. Els vignan acumpagnieus a sculos da surmesters professiunals. Cun amprender canzùns an plirs lungatgs vean promovieu igl santimaint par quels. La schelta da canzùns glis dat ear investa an las culturas grischùnas. La musica e egna part zentrala an la lavur da la Stimmwerkbande. Quatras vignan intermediieus blears beals mumaints musicals a sozials. Igl e alura gest quels evenimaints cuminevels c'animeschan igls giuvenils da far part da que cor c'anvida scularas a sculars da la regiùn da far part d'egn exerzezi d'amproma. Quel â liac a las 16.30 – 17.30 par unfants da la scoleta antocen savunda classa, da las 17.30-19.10 par unfants da la tearza primara antoca la tearza superiura. Las anunztgas en da tarmeter a info@stimmwerkbande.ch. (fmr/bt)

Agl «Tgitsilsilvan» dat la redacziùn da la FMR eanda pareanda egn sguard sen pintgas a grândas novitads or digl territori sutsilvan. La FMR selecziunescha a redegas quels texts a publitgescha els an La Quotidiana.

Egn fulminànt concert cuminevel

Da Tschuntgesmas e'l sapreschanto cun suczess ad Andeer, igl Cor da project Val Schons da cuminànza cuagl ensemble vocal Incantanti. An sonda sera ân quels dus cors incanto igl auditori an la baselgia Sontg Martin a Cuira.

BARTOLOME TSCHARNER/FMR

An sonda passada âni do egn concert cuminevel a Cuira igl Cor da project Val Schons ad igl ensemble vocal Incantant. Sacapescha c'igl program cun me canzùns da cumponists da Schons â antschie cuagl himni a quella valada, la «Patria» da Tumasch Dolf, agl qual igl poet surmiran Andreia Steier vean «betg anfis» d'admirar las balteztgas digl pajis nativ. Quella canzùn e davantada egn simbol par la cuminànza trânter igls idioms agl Grischùn Zentral.

L'acustica an la ple grânda baselgia digl Grischùn eara sco fatga par que cor da project da var 80 delas a dels, mess ad ir questa parmavera dad *Andrea Cantieni*, parsura da la Cuminànza culturala Val Schons, ad igl dirigent *Christian Klucker* c'â instrado la cunlavur fritgevla cuagl ensemble vocal Incantanti. Igl tetel «Risch» de exprimer igl liom cuminevel da cumponists a cantadurs cun la Val Schons.

Da maniera leava cun Curò Mani-Vital

Cun la canzùn «Agl iester» e vagnieu an roda igl tearz cumponist da Schons, Curò Mani-Vital. Quegl e egna tipica cumposiziùn da Curò Mani c'exprima da maniera leava, mo panzusa igls fastedis digl emigro c'andira digl «mal da tgea» a tarmeta igls salids digl sid cun l'irundeala ca turna an patria. «Allas Steilas» e sainza dubi stada egna culminaziùn da la produenziùn digl Cor da project. Cun quella capo d'ovra da Tumasch Dolf, âni conquisto igls cors digl auditori.

Durânt dus intervals â *Chasper Pult* preschanto igls cumponists Tumasch Dolf a sieus feagl Benedetg Dolf, raquintând anqual reminszenza da Curò Mani c'eara igl scular da Benedetg. Cun sorpresa en ign vagnieu a saver, c'igl bab Tumasch vegi scunzaglieu a sieus feagl da studgear musica, parquegl ca muzisist segi egn mastregn «sainza pân». Mo suainter egn curt interval sco pardicânt âl mido cassatga ad e tuteгна davanto cumponist a scolast da musica agl seminari da Cuira. «El eara egn grandius carstgân», concluda Chasper Pult.

Preschanto igl program digl proxim festival

La savunda part, la produenziùn da bundânt dus tozels canzùns digl ensemble vocal Incantanti porta igl tetel «Concurenza». Savund l'introduenziùn, fatga da *Beat Schäfer*, igl anteriur surmester da *Christian Klucker*, ca cunzeglia mintgatânt ânc igl dirigent, sattract'igl da las tres parts digl program da la concurenza, a la quala igls Incantanti vignan a sapartizipar quest atun a Kalamata an Grezia. I vignan a concurer an las spartas: tgânt populara, canzùns spiritalas a canzùns generalas. Lur contribuziùn da partg cumpeglia bundânt dus tozels canzùns an sis lungatgs: tudestg, rumantsch, taliana, angles, aramaic, finlandes ad egna an filipino sco suplemaint.

Egn potpourri da popular e modern

Dantânt eni antros igls Incantanti an costums da Schons par cantar la part folcloristica,

Igl Cor da project Val Schons ad igl ensemble vocal Incantanti, sut la bitgeta da Christian Klucker, ân incanto egna grânda raspada an la baselgia da Sontg Martin a Cuira.

FOTOS ANNA LAURA KLUCKER

Igl ensemble vocal Incantanti â preschanto da maniera fulminànta igl sieus program par la concurenza internaziunala an Grezia.

acumpagnieus d'egn sampugn a matas ca schmanavan tschincùns an scadealas, par la surpesa digl publicum. *Markus Cavelti* da Flem â introdutgieu cuagl corn d'alp la renumada canzùn populara svizra da la vatga bregna. Alura e'gl savundo egn potpourri da canzùns popularas, agl qual ear la «Biondinella d'amor», igl «Cumün in silenzi» ad egna moderna canzùn populara valesana ân betga stgieu mantgear.

An las savundântas cumposiziùns modernas a pratensiusas ân las sopranistas pudieu mussar lur abilitads da cuntânscher ôltezgas ad igl cor â musso las sias da taner las vuschs an tonalitads betga tânt usitadas. Igl eara canzùns ca bisavan tras la baselgia sco igl vent da tut igls quarter cantùns a canzùns, surtut anglesas, ritmisa-

das a pronuntzgeada cun egna speartezia ad egn'exactadad admirabla. An la canzùn ca ragorda agl bumardamaint da Nagasaki svilupeschan egn volumen maximal, imitând flogmas a fuganaglias digl bumardamaint atomar. Cantaduras a cantadurs espriman igl cuntegn digl text ad igls santimaints zund bagn cun lur fisionomeia, savundând igls cumonds digl dirigent.

Sco suplemaint resûna egna canzùn filipina e vagnida acumpagneada d'egn schumber filipin. Suainter las explosiùns eni puspe turnos an la patria par schinar igl concert cun la canzùn actuala digl «Chasper chatschader» da Curò Mani. S'antali, c'igl publicum e davanto ord cadagna a la fegn aplaudând da puder a clamând plets sco «fenomenal» a «sensaziunal».

Beat Schäfer, igl professor a manader da la partiziùn musica corala a musica da baselgia da la Scola ôlta d'art da Turitg acumpogna mintgatânt la lavur dad Incantanti.

FOTO BARTOLOME TSCHARNER

Las solistas Madlaina Dözn da Masagn a Lena Spadin da Panaduz ân impressiuno cun lur balteztgas vuschs.

FOTO BARTOLOME TSCHARNER